

Зміст

Попова Н.О. Передмова	1
Шпиталь А. За законом честі і правди	2
Бібліографія	6

Управління культури і туризму
обласної державної адміністрації

Обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавреньова

До 85-річчя Д.Міщенка

БЛИЗЬКИЙ СВІТ ДАЛЕКОГО МИНУЛОГО

Бібліографічний покажчик

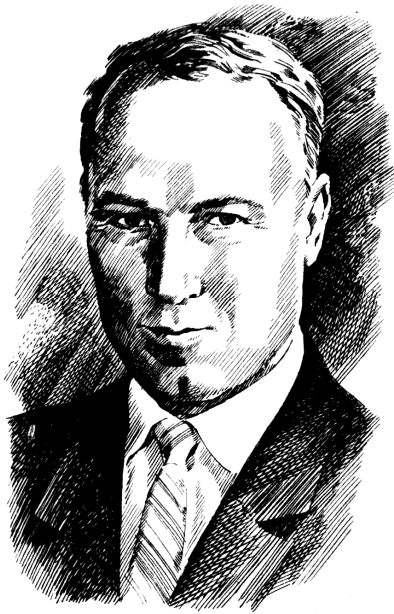
Укладач	Попова Н.О.
Комп'ютерний набір	Попова Н.О.
Редактор	Коваль С.Д.
Відповідальний за випуск	Ігнатова Т.Ф.

В оформленні обкладинки використана ілюстрація художника Дозорця В.М. до книги: Котляр М.Ф. Полководці Давньої Русі.- 2 –е вид.- К., 1996.

Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавреньова, 2007
Наклад 200 прим.

Херсон - 2007

Серія “Літературне краєзнавство”

*Життєві принципи Дмитра Міщенка –
стояти на охороні правди і краси,
почувати себе відповідальним за все,
що діється на світі, пам'ятати: честь
і совість кожного – у тісному зв'язку з
честю роду, а честь і совість роду – із
честю і совістю народу.*

Петро Кононенко

Тур А. Вічно живі // Літ. Україна. - 1967.- 24 січ. - Рец. на кн.: Ніна Сагайдак: Повість. - К.: Веселка, 1966.

Хорунжий А. Коли розходяться дороги // Літ. Україна.-1964.-14 лип. - Рец. на кн.: Чому не сходяться дороги: Роман.-К.: Рад. письменник, 1963.

Хропко П.П. Дослідження творчого методу М.М.Коцюбинського //Рад. літературознавство.-1959.-№ 2.- С. 139-142.- Рец. на кн.: Розвиток реалізму в творчості М.Коцюбинського.- К.: Держлітвидав України, 1957.

Чабанівський М. "Сини моря" // Зміна.- 1955.- № 6.- С. 16.

М.Коцюбинського.- К.: Держлітвидав України, 1957.

Пильненький С. Перемога правди: [Про повість "Батальйон необмундированих"] //Рад. Україна.- 1964.-17 груд.

Пинчук С. Три фазы времени //Радуга.- 1991.- № 11.- С. 145-153.- Рец. на кн.: Избранные произведения: В 2-х т. - К.: Дніпро, 1981.-Т. 1-2.

Потупейко М.М. Міщенко Д.О. "Розвиток реалізму в творчості М.Коцюбинського" //Літ. в шк.- 1958.- № 4.- С. 78-80.

Рибак Н. Перша книга прозаїка: ["Сини моря"] //Рад. Україна.- 1956.- 28 верес.

Русанівський І. Орлята //Друг читача. - 1967.- 7 берез. - Рец. на кн.: Ніна Сагайдак: Повість.-К.: Веселка, 1966.

Симоненко П. Гомонить у душі неспокій: [Про кн.: "Очі дівочі"] //Молодь України.-1965.-3 берез.

Симоненко П. Справа чистого зору //Прапор.-1969.-№ 1.- С. 83-84.- Рец. на кн.: Вітри приносять грозу: Роман. - К.: Рад. письменник, 1968.

Синокип І. Светлое побеждает //Сов. Украина.- 1961.- № 12.- С. 179-181.- Рец. на кн.: Сіверяни: Роман.-К.: Держлітвидав України, 1961.

Соловей І. Бачити і світле: [Про кн. "Вітри приносять грозу"] //Рад. освіта.-1968.-11 груд.

Суховерхий М. Життєвська історія і ще дещо //Вітчизна.-1981.-№ 2.- С. 208-210.- Рец. на кн.: Друге заміжжя: Повісті, оповідання. - К.: Рад. письменник, 1980.

Ткаченко В. Біля джерел мужності // Літ. Україна. - 1965.- 26 січ. - Рец. на кн.: Очі дівочі: Оповідання та повість. - К.: Дніпро, 1964.

Ткаченко В. Дороги, человеческие // Радуга.-1963.-№ 8.-С 177-180.- Рец. на кн.: Чому не сходяться дорога. - К.: Рад. письменник, 1963.

Ткаченко В, Подвиг незанесених в реєстри: [Про повість "Батальйон необмундированих"] //Колгосп. село. - 1964. - 30 жовт.

Передмова

Бібліографічний покажчик „**Близький світ далекого минулого**” підготовлений до ювілею відомого українського письменника, майстра історичної прози, який народився в херсонських степах.

Видатний письменник, Дмитро Олексійович Міщенко, досяг поважного повноліття — днями йому виповнилося вісімдесят п’ять. Проте він і нині сповнений нових задумів, творчого вогню, який у ньому ніколи не згасає. Досить сказати, що за останні десять років в Україні і в Росії видано шість його романів, опубліковано в журналах дві історичні повісті. Мало хто й серед молодших українських письменників може похвалитися таким доробком. Він одержимий словом, як і в молоді літа.

Ювіляр створив цілу бібліотеку – шість збірок оповідань, дванадцять романів, дванадцять повістей, які не раз перевидавалися.

Окремі твори Д.О.Міщенка перекладено російською, болгарською, словацькою та англійською мовами. За збірки „Полювання на жар-птицю” (1990) та „Особисто відповідальний” (1991) він удостоєний Державної премії України ім. Т.Г.Шевченка (1993).

У покажчику „**Близький світ далекого минулого**” зроблено спробу найповніше представити інформацію про життєвий і творчий шлях прозаїка. До нього увійшли стаття літературознавця Анатолія Шпиталія „За законом честі і правди” та докладна бібліографія творів Д.О.Міщенка, критичних статей і рецензій на його книги.

Бібліографія представлена декількома розділами, матеріал в яких подано в алфавітному порядку. При підготовці видання були використані фонди Державної бібліотеки України для юнацтва та Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гончара.

Покажчик адресований всім, хто вивчає і цікавиться творчістю українських письменників.

Наталія Попова,
*завідуюча відділом довідково-бібліографічного
та інформаційного обслуговування
Херсонської обласної бібліотеки
для юнацтва ім. Б.Лавренюва*

Захарченко В. Війна у війні: [Про повість „Батальйон необмундированих"] // Літ. Україна. – 1998. – 29 жовт.

Івашкевич Я. Віра в перемогу [Про повість: "Батальйон необмундированих"] // Літ. Україна. -1964 .- 18 серп.

За законом честі і правди

Дмитро Міщенко з тих письменників, чия доля - то доля його народу в ХХ столітті. Усе, що в ньому відбувалося (якщо відкинути першу третину), пройшло перед його очима і відповідно втілено в художніх творах.

Народжений між морем і степом 18 листопада 1921 року на благословенному півдні Запорізької землі, тепер с. Зелене Верхньорогачицького району Херсонської області, малий Дмитрик залишився без батька в два роки. П'ятеро дітей з матір'ю — хто в житті мав, як нині кажуть, таку „стартову позицію"? З гирким щемом, уже з відстані років, напише про цей час (1924—1941 рр.) прозаїк у повісті „Хліб наш насущний", що вийде в 1991 році і буде номінована на Шевченківську премію. Але лише номінована... А повість то була високого гатунку — як у плані художньому, так щодо унікальної документальної бази, передачі духовної і соціальної ситуації українського села тих часів. І образ Мамаї — то піднятий до рівня великомучениці образ української жінки, котра не тільки дітей годувала і ростила, а й усе робила для того, щоб вони вирости людьми. Народні пісні, казки, вперше почуті рядки Кобзаря — усе те закарбувалося в пам'яті і послужило підмурком, на якому й постала майбутня творчість Д.Міщенка.

Мрії про подальше навчання полетіли прахом у той день, який враз змінив долі людські чи не на всій планеті... З першого до останнього дня на фронті — ось що можна написати, не деталізуючи. Коли ж згадувати день за днем — не вистачить людської пам'яті...

Відступ... Згадаймо В.Некрасова „В окопах Сталінграда", коли він описує українських жінок, котрі виносили молоко і хліб відступаючим солдатам, "іхні очі, іхні німі запитання: „Коли ж повернетесь?" Ось так само й Д.Міщенко відступав, всі „Дні і ночі" воював у Сталінграді. Далі — до Берліна, потім до Праги... До війни вдома чекала та ж сталінська система, ті ж „стукачі" і парторги, ті ж голови колгоспів. Та головне було — вчитися. І Д.Міщенко з червоним дипломом закінчує філфак Київського університету (1951), вступає до аспірантури, пише і захищає кандидатську дисертацію „Розвиток реалізму в творчості М.Коцюбинського" (1954). Та, попри наукову роботу, писав художні твори.

Іщенко М. За рахунками сьогодення //Літ. Україна. – 1991. – 31 січ. – Рец. на книгу „ Полювання на жар-птицю”. – К.: Рад. письменник, 1990.

Іщук А. Незнайомці під одною палітуркою //Вітчизна.- 1965.- № 12.- С. 205-207.- Рец. на кн.: Очі дівочі: Оповідання та повість.- К.: Дніпро, - 1964.

Кисельов Й. Доповнена правда: [Про повість "Батальйон необмундированих"] // Робітнич газ. - 1964.- 19 верес.

Кононенко П. Що треба захищати //Вітчизна.-1972.-№ 9.- С. 200-203.- Рец. на кн.: Віра, надія, любов: Повість, оповідання. - К.: Молодь, 1971.

Кияшко С. Особливості історизму трилогії Дмитра Міщенка // Південний архів: Філолог. науки. – Херсон, 2003. – Вип. 23. – С. 242-245.

Маляренко Л. Завойований плацдарм // Дніпро. - 1965. - № 12. - С. 147-149.- Рец. на кн.: Очі дівочі :Оповідання та повість.-К.: Дніпро, 1964.

Міняйло В. Близький світ далекого минулого // Літ. Україна. - 1986.-16 жовт. - Рец. на кн.: Синьоока Тивер: Іст. роман. - К.: Дніпро, 1985.

Моторний О. А грози не було // Літ. Україна.-1986.-23 лип. - Рец. на кн.: Вітри приносять грозу: Роман.-К.: Рад. письменник, 1968.

Острик М. Талановитий заспів //Жовтень. -1956.-№ 6.-С. 118-121.- Рец. на кн.: Сини моря: Оповідання.- К.: Рад. письменник, 1955.

Панченко Г. Чарівна легенда // Зміна .- 1960.- №3. - С. 9.- Рец. на кн.: Сіверяни: Роман.-К.: Держлітвидав України, 1961.

Пильненький С. На шляху до соціалістичного реалізму // Літ. газ. - 1958.- 28 лют. - Рец. на кн.: Розвиток реалізму в творчості

Пинчук С. Три фази времени // Радуга. – 1991. - № 11. – С. 145-153.

Світи Дмитра Міщенка // Демократична Україна. – 2001. – 20 листоп.

Шпиталь А. Від часів радянських аж до антських // Освіта. – 2001. – 28 листоп. – 5 груд. – С. 12.

Шпиталь А. За законом честі і правди: Дмитру Міщенку - 80 // Літ. Україна. – 2001. – 29 листоп. – С. 9.

Шпиталь А. Ратай божого поля // Київ. – 2002. - № 3. – С. 165-167.

Рецензії на твори Д. Міщенка

Барзилович Л. Гроза все-таки була //Літ. Україна.-1969.-14 січ.- Рец. на кн.: Вітри приносять грозу: Роман.- К.: Рад. письменник, 1968.

Бородін В. Оповідання Дмитра Міщенка // Дніпро. - 1955.-№ 7.- С. 118-120,- Рец. на кн.: Сини моря: Оповідання. -К.: Рад. письменник, 1955.

Бугаєнко І. Голос серця: [Про кн.: "Очі дівочі"] //Патріот Батьківщини. - 1964. - 25 жовт.

Бурлака Ф. Перший роман: ["Сіверяни"] //Літ. газ. - 1960.- 24 трав.

Буряк Б. Моральне обличчя сучасника //Вітчизна.-1956.-№ 6.-С. 110-130.- Рец. на кн.: Сини моря: Оповідання. - К.: Рад. письменник, 1955.

Глинський Г. Читаючи оповідання //Літ. газ. - 1954.- 9 верес. - Рец. на кн.: Гордіїв вузол: Оповідання //Вітчизна.-1954.-№ 8.

Гонга Т. Розвідка теми [Про кн.: "Чому не сходяться дороги"] //Робітничка газ. - 1964. - 29 квіт.

Загребельний П. Паперові квіти на живих гілках //Вітчизна.-1955.- № 10.- С. 169-171.- Рец. на кн.: Сини моря: Оповідання. - К.: Рад. письменник, 1955.

Часто кажуть, що прихід у літературу молодого автора залежить від тих, до кого він звернеться з першим твором. І тут Д.Міщенку пощастило. Не в тому плані, що спрацював стереотип: фронтовик, мовляв, наш брат, треба сприяти дебюту. Були першими вчителями на літературному шляху люди, котрі побачили в початківцеві іскру справжнього прозаїка. Згадаймо нині: редактор відділу прози журналу „Вітчизна" М.Чабанівський благословив два перших оповідання „Голос серця" і „Сашко" (головним редактором часопису тоді був Л.Новиченко), редактором першої повісті про підпільників був А. Головка, редактором першої книжки про азовських рибалок „Сини моря" (1955) — О.Копиленко, а рецензентом — Ю.Дольд-Михайлик. А далі авторові й самому доводилося вирішувати долі чийось творінь, чужих рукописів, коли працював заступником головного редактора Держлітвидаву України (1956—1961 рр.), головним редактором видавництва „Радянський письменник" (1964 - 1973 рр.). І це в часи, коли згортали „хрущовську відлигу". Лише сам Д.Міщенко може розповісти, скільки книжок тоді вийшло саме тих, яких не хотіла влада, скільки було врятовано від цензури для українських читачів творів, котрі несли життєву правду...

Ночами писав і сам. Проблеми виховання молодого покоління, „важких підлітків", щоденні будні школи-інтернату, психологічний клімат у колективі вчителів — сутність роману „Вітри приносять грозу" (1968). А до цього був роман „Чому не сходяться дороги" (1963) — про нелегку професію геологів. Сама робота ставить перед героями надскладні завдання, і людина постає перед випробуваннями на справжність, на міць характеру.

Згадуються твори про повоєнну відбудову села. Тут спектр унікальний — від „Кавалера Золотої зірки" С.Бабаєвського до романів М.Руденка „Остання шабля" і „Вітер в обличчя". По-своєму, з якимось трепетним ставленням до героїв, що пройшли важкі випробування за своє ще не таке й довге життя, написав Д.Міщенко роман „Честь роду" (1977). Жіночі долі — тема не нова (згадаймо М.Стельмаха), але під пером Д.Міщенка вона постала як болюча рана пам'яті людської, знаком якої ввижається мені незабутня картина: жінки, впрягшись разом з коровами, тягнуть нивою плуг...

Тема війни — особлива у творчості Д.Міщенка. Ми торкнемось лише одного твору — повісті „Батальйон неомундированих". Письменник воював за неї з 1964 року. І вийшла уже аж у незалежній Україні, причому вже двічі. Ці 78 сторінок варті багатотомних радянських епопей. „Окопна правда", за яку так нищили В.Некрасова, піднялась до рівня народної правди. Адже сімдесят мільйонів жителів СРСР опинились в окупації за два роки війни. Почався наступ Радянської Армії, і їх,

необмундированих, ненавчених і необстріляних, молодих і старшого віку кидали в саме пекло війни — щоб винищити! Адже кожна людина була під підозрою, цих воїнів, хоч і не були штрафниками, кидали під кинджальний вогонь, ними „затикали” дірки на фронтах, вони йшли в атаки, не маючи навіть зброї. Згадаймо А.Дімарова, його спогади. Командир наказав узяти цеглини: кинеш, мовляв, німець подумає, що граната, злякається — тоді бери його автомат, і вперед. Геноцид голодомору 1933 року перейшов у військовий геноцид. Ось і ця повість, написана в часи ще Хрущова, донесла до нас художню правду про жителів сіл Південної України, котрих кинули в бій зі словами: „Зброю добудете в бою”. І, незброєні, необмундировані сільські хлопці та дядьки форсували Дніпро, закріпилися на плацдармі, героїчно відбивали атаки, а потім викликали вогонь на себе. І коли було взято правий берег, не знайшли навіть списків батальйону - з чотирьохсот залишилось дванадцять чоловік. Символічна заключна сцена повісті: до штабу прийшов розстріляний „за втечу” (сходив уночі до родичів) один з бійців батальйону. У фуфайці, чоботях домашніх, приклав руку до забинтованої голови: „Прибув для продовження служби”. Ніби якийсь характерник, що обдурив смерть, ніби символ незнищеного духу народу... І до старшого лейтенанта "Смершу": „Я живий! Мене не вб'єш!..”

Про історичну романістику Д.Міщенка можна сказати, що на матеріку української літератури, присвяченому цій темі, він має свої, ніким не освоєні до нього землі. Своєрідним заспівом до творів цього плану постає роман „Сіверяни” (1959) — на диво поетична поема в прозі про землі сіверянські IX століття, долю княгині Чорної, легенди про яку й зараз побутують у тім краї. Тоді, в час виходу твору, українська історична романістика лише ставала на ноги, автори (як С.Скляренко) трималися писаних джерел, опираючись на них і белетризуючи. А Д.Міщенко створив роман, вибудований фантазією автора, де переплелись домисел і вимисел, що дало в результаті художній твір, який і через сорок років читається з неослабним інтересом, бо проблеми там загальнолюдські, психологічний аналіз образів наших предків просто глибинний, і, що важливо, твір перекидає місточок в наше нинішнє буття, де так бракує єдності.

Важливо відзначити, що в своїх творах. Д.Міщенко завжди йшов цілиною. Він міг би написати -надцятий в літературі роман про Володи-мира чи Ярослава, але ж ні, він іде в глибину історії і створює трилогію, котрій немає аналогів у літературі: це романи „Синьоока Тивер”, „Лихі літа ойкумени” і „Розплата”, що вийшли у 80-х роках. У нещодавній розмові з доктором історичних наук В.Ричкою я запитав його про творчість Д.Міщенка — адже вони з академіком В.Смолієм високо оцінили як

дилема” // Вітчизна. – 2004. - № 1-2. – С. 37-51.

Ця триклята дилема // Літ. Україна. – 2004. – 15 квіт. – С.5.

Про Д.О.Міщенка

Дмитро Міщенко //Письменники Радянської України. 1917-1987 : Біобібліогр. довідник.-К., 1988.- С. 413-414.

Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. – К.: Либідь, 1998. – С. 31, 254.

Медуниця М. Перевали життя і творчості: Дмитру Міщенку – 80 //Рідна школа. – 2001. - № 11. – С. 78-79.

Медуниця М. Честь роду //Літ. Україна. – 1996. – 21 листоп.

Міщенко Дмитро Олексійович: //Укр. літературна енциклопедія. – К.: Укр. енцикл. ім. М.П.Бажана, 1995. – Т.3. – С. 388.

Міщенко Дмитро Олексійович //Українські письменники: Біобібліогр. словник.-У 5-ти т.- К., 1965.-Т. 5.- С. 155-157.

Міщенко Дмитро Олексійович //Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2001 рік: Бібліогр. покажчик. - Херсон, 2001.- С. 51-58.

Міщенко Дмитро Олексійович (18.XI 1921, с. Степанівка-Перша Запоріз. обл., тепер с. Зелене Верхньорогачицького р-ну Херсон, обл.) - укр. письменник //Українська літературна енциклопедія: У 5-ти т.- К., 1995.- Т. 3.- С.388.

Міщенко Дмитро Олексійович (18.XI 1921, с.Зелене, тепер Верхньорогачицького р-ну Херсон. обл.) - укр. рад. письменник //УРЕ.- Вид. 2-е.- К., 1983.- Т. 7.- С. 50.

Міщенко Дмитро Олексійович // Дивосвіт „Веселки”: Антологія літ. для дітей та юнацтва. – К. : Веселка, 2005. – Т.2. – С. 496.

Омелянчук В. ...Як на роду написано //Урядовий кур'єр. – 2001. – 24 листоп. – С. 8.

**Публікації творів та статей Д.О.Міщенка
в часописах**

Берегиня: Оповідання //Дніпро. – 2006. - № 5/6. – С. 72-79.

Бізнес „Тихої пристані”: Оповідання //Слово просвіти. – 2003. – 23-29 лип.- С. 8-9.

Братство споріднених сердець: Бувальщина //Дніпро. – 2003. - № 11-12. – С. 67-76.

Відлуння Лисої гори: Повість // Дніпро. – 2002. - № 9-10. – С. 5-31.

Вивірені життям терези: [Про укр. поета А. Підлужного] // Київ. – 2001. - № 3-4. – С. 145.

Довга дорога до Києва: [Письменник про свій життєвий та творчий шлях] // Київ. – 2003. - № 5. – С. 9-13

Дике поле: Іст. повість:[Подана коротка біограф. довідка з фотокарткою] // Київ. – 2001. - №5-6. – С. 66-89; № 7-8. – С. 84-110.

Європейський вибір: Оповідання //Літ. Україна. – 2003. – 6 лют.

І станеш ти шукать її сліди: Роман // Вітчизна. – 2005. - № 5-6. – С. 15-47; № 7-8. – С. 15-58.

Маршрут номер два; А була ж колись любов: Оповідання // Вітчизна. – 2001. - № 11-12. – С. 75-86.

Один з моїх ровесників:[До 80-річчя від дня народження Костя Василенка] // Літ. Україна. – 2003. – 3 лип. – С. 7.

Ой там, на торжку, на базарі...: Оповідання // Дніпро. – 2005. - № 1-2. – С. 34-40; Слово просвіти. – 2002. – 6-12 груд. – С. 8-9.

Синеокая Тиверь: Роман // Мол. гвардия. – 1990. - № 8. – С.12-190.

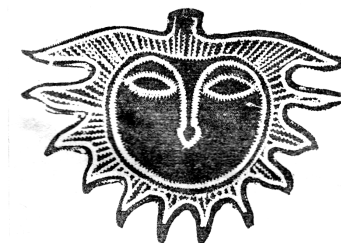
Три оповідання: „Імідж”, „Бізнес тихої пристані”, „Ця триклята

останній роман, так і всю трилогію. І ось пан Володимир сказав, що Д.Міщенко володіє унікальною історичною ерудицією. Про ті часи збереглося не дуже багато матеріалів, але автор творить свою сповідь так, ніби в його руках є документи, котрі досі не відомі історикам...

Є в доробку Д.Міщенка роман „Бунтівний князь”, майже зовсім не оцінений ні критикою, ні істориками. А вартий він серйозної розмови, а то й дискусії. Україна XIV століття мала шанс здобути державність, і лише політика Москви (вже тоді!) стала на заваді. Головний герой — князь Глинський у перших епізодах постає як руський князь, а наприкінці — як український. Третя битва між військами князя Гедиміна і татаро-монголами завершилась перемогою, в Києві — литовський князь із військом. Громади живуть за своїми законами, староукраїнська мова подала фактично державною. І дії князя Глинського можна назвати національно-визвольною війною. Та знову звучать уже знайомі нам слова: „Прокляття! В такий час, за такої слушної нагоди не можуть зважитися і бути одностайними. Кожен свою нору береже і далі того світу, що видно з нори, не хоче бачити”. Жорстоко, але справедливо. Це — і про наш час.

Згадаймо і роман „Згубні вітри над оазою” (1997) - про останні роки Б.Хмельницького, коли він зрозумів, куди завів Україну і намагався звільнитися з-під „братньої” руки... Останній роман, що прийшов до читача — „Дике поле” (2001 р.), тут теж майже незайманий пласт історії — перші появи козацтва на карті Європи і Азії, час, коли волелюбні наші предки заявили про себе світові.

Анатолій ШПИТАЛЬ

БІБЛІОГРАФІЯ

Окремі видання творів Дмитра Міщенка

- Вибрані твори.** В 2-х т. – К.: Дніпро, 1991
Т.1. Синьоока Тивер: Роман. – 1991. – 443 с.
Т.2. Лихі літа ойкумени. Розплата: Романи. – 1991. – 767 с.
- Вибрані твори в 2-х т.** – К.: Дніпро, 1981
- Батальйон необмундированих:** Повість. – К.: Молодь, 1995. - 80 с.
- Батальйон необмундированных:** Роман и повести /Пер. с укр. – М.: Худож. лит., 1991. - 527 с.
- Бунтівний князь:** Істор. роман. – К.: Укр. письменник, 1993. – 303 с.
- Віра, надія, любов:** Повість, оповідання. – К.: Молодь, 1971. – 200 с.
- Вітри приносять грозу; Чому не сходяться дороги:** Романи. – К.: Дніпро. – 1972. – 567 с.
- Доля поета:** Оповідання. – К.: Рад. письменник, 1961. – 109 с.
- Друге заміжжя:** Повісті, оповідання. – К.: Рад. письменник, 1980. – 270 с.
- Згубні вітри над оазою; Не полишу тебе самотньою:** Іст. романи. – К.: Укр. письменник, 1997. – 334 с.
- Земля гонить соки:** Повісті та оповідання. – К.: Веселка, 1976. – 146 с.
- Лихі літа ойкумени:** Іст. роман. – К.: Рад. письменник, 1985. – 463 с.
- Найвищий закон:** Роман. – К.: Рад. письменник, 1978. – 332 с.
- Найвищий закон:** Роман. – К.: Дніпро, 1978. – 242 с.
- Нина Сагайдак:** Повесть. – М.: Мол. гвардия, 1986. – 175 с.

Особисто відповідальний: Повісті. – К.: Молодь, 1991. – 240 с.

Очі дівочі: Оповідання та повісті. – К.: Дніпро. – 1964.

Полювання на жар-птицю: Роман, повісті. – К.: Рад. письменник, 1990. – 448 с.

Розплата: Іст. роман /Післямова В. Рички, В.Смоля. – К.: Рад. письменник, 1987. – 381 с.

Сини моря : Оповідання. – К.: Рад. письменник, 1955. – 183 с.

Синьоока Тивер: Іст. роман. – К.: Дніпро, 1985. – 412 с.

Синьоока Тивер: Іст. роман. – К.: Рад. письменник, 1983. – 432 с.

Синьоока Тивер. – К.: Укр. центр духовної культури, 1996. – 423 с.- (Український історичний роман).

Сиверяне: Іст. повесть. – М.: Дет. література, 1972. – 222 с.

Сіверяни: Роман. – К.: Рад. письменник, 1969.- 239 с.

У морі затишку немає: Повість. – К.: Рад. письменник, 1970. – 325 с.

Честь роду: Діалогія. – К.: Дніпро, 1986. – 430 с.

Чому не сходяться дороги: Роман. – К.: Рад. письменник, 1963. – 315 с.

Развитие реализма в творчестве М.Коцюбинского: Автореф. диссертации /М-во высш. образования СССР. Киев. гос. ун-т им. Т.Г.Шевченко. – К., 1954. – 16 с.

Розвиток реалізму в творчості М.Коцюбинського. – К.: Держлітвидав України, 1957. – 177 с.